

PARLAMENTO KARARLARININ YAYIMLANMASI VE YÜRÜRLÜĞE GİRMESİ^(*)

Arş. Gör. Sezgin BAŞ^(**)

ÖZ

Parlamento kararları, TBMM Genel Kurulunun çoğu zaman kendi iç yapısı ve çalışma düzenine yönelik olarak veya diğer organlarla ilişkileri çerçevesinde yahut belirli konularda ortaya koyduğu irade açıklamalarıdır. Kararlar, kural olarak, Resmî Gazete’de yayımlanma usulüne tabi değildir. Parlamento kararlarından hangilerinin Resmî Gazete’de yayımlanacağı, Başkanlık Divanınca çıkartılan yönetmelikte belirtilmektedir. Bu kararlar ise istisnai niteliktedir. O halde, parlamento kararları kural olarak yayımlanmama esasına tabidir. Diğer taraftan, kararların yürürlüğü hakkında genel bir düzenleme bulunmamaktadır. Resmî Gazete’de yayımlanmayan parlamento kararlarının TBMM Genel Kurulunda kabul edildiği anda yürürlüğe gireceğini ileri sürebiliriz. Ancak, Resmî Gazete’de yayımlanan kararların ne zaman yürürlüğe gireceği açık değildir. Yayımlanan parlamento kararlarının metninde yürürlüğe dair bir bilgi de yer almamaktadır. Resmî Gazete’de yayımlanan kararların da TBMM Genel Kurulunda kabul edildiği anda yürürlüğe girdiği kabul edilmelidir. Bu kuralın tek istisnası, Resmî Gazete’de yayımlanmakla yürürlüğe gireceği açıkça düzenlenen, içtüzük metni ile içtüzük değişikliklerine ilişkin parlamento kararlarıdır.

Anahtar Kelimeler: Parlamento Kararları, Resmî Gazete, Yayım, Yürürlük.

^(*) Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 03/07/2021 - Kabul Edildiği Tarih: 23/07/2021.

Atıf Şekli: Sezgin Baş, “Parlamento Kararlarının Yayınlanması ve Yürürlüğe Girmesi”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XI, S. 2, 2021, s. 471-487.

^(**) Çukurova Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Anayasa Hukuku Anabilim Dalı, Adana, Türkiye.

E-posta: szgnbas@gmail.com.

Orcid: 0000-0002-6368-7263.

THE PUBLICATION AND ENFORCEMENT OF THE RESOLUTIONS OF PARLIAMENT

ABSTRACT

Resolutions of parliament are the declarations of intention of the Grand National Assembly of Turkey mostly for its internal structure and working order, or within the framework of its relations with other bodies or on specific issues. The resolutions, as a rule, are not subject to the publication process in the Official Gazette. Which of the resolutions will be published in the Official Gazette is specified in the regulation issued by the Chairmanship of the Speaker. These resolutions are exceptional. Therefore, parliamentary resolutions, as a rule, are subject to the principle of not being published. Otherwise, there is no general regulation on the enforcement of the resolutions. We can assert that resolutions of parliament that are not published in the Official Gazette entry into force as soon as they are accepted in the Plenary of the Grand National Assembly of Turkey. However, it is not clear when the resolutions published in the Official Gazette will entry into force. There is no information regarding the enforcement in the text of the published resolutions of parliament. It should be accepted that the resolutions of parliament published in the Official Gazette entry into force as soon as they are accepted in the Plenary of GNAT. The only exception to this rule is the resolutions of parliament regarding the text of the Standing Order and the amendments of the Standing Order, which will enter in force upon publication in the Official Gazette.

Keywords: Resolutions of Parliament, Official Gazette, Publication, Enforcement.

GİRİŞ

Parlamento kararları, TBMM Genel Kurulunun oylama neticesinde ortaya koyduğu irade açıklamalarıdır. Kararların çoğunluğu TBMM'nin iç yapısı ve çalışma düzenine yöneliktir. Ayrıca, parlamentonun diğer organlarla ilişkileri çerçevesinde veya belirli kişi ve somut durumlar hakkında yahut kendine özgü nitelikte kararları da bulunmaktadır. Parlamento kararlarının yapım süreci, TBMM Genel Kurulunda yapılan oylama neticesinde TBMM Başkanı'nın "kabul edilmiştir" ifadesiyle sona ermektedir. Kararlar, kanunlar gibi Cumhurbaşkanının onayına/ısdarına/geri göndermesine tabi değildir. Parlamento kararlarının yayımlanması ise TBMM İçtüzüğü'nün 182'nci maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddeye göre parlamento kararlarından hangilerinin Resmi Gazete'de yayımlanacağı Başkanlık Divanının çıkaraacağı bir yönetmelikte düzenlenir. Bu doğrultuda, TBMM Başkanlık Divanınca 23 Haziran 1989 tarih ve 40 sayılı Yönetmelik hazırlanmıştır. Bu Yönetmelik'te, parlamento kararlarından hangilerinin Resmi Gazete'de yayımlanacağı belirtilmiştir. Söz konusu Yönetmelik'in Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine uyumu ise 16 Temmuz 2020 tarih ve 38 sayılı Başkanlık Divanı Kararı ile sağlanmıştır. Diğer taraftan, 15 Temmuz 2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 10 sayılı Resmi Gazete Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi yayımlanmıştır. Bu Kararname'nin 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının b bendinde, TBMM İçtüzüğü ve Başkanlık Divanınca Resmî Gazete'de yayımlanması istenen parlamento kararlarının Resmi Gazete'de yayımlanacağı belirtilmiştir. İlgili Yönetmelik ve İlgili Kararname'de Resmi Gazete'de yayımlanacağı belirtilen parlamento kararları istisnai nitelikteki kararlardır. Geriye kalan kararlar ise Resmi Gazete'de yayımlanmaz. O halde, kanunların aksine parlamento kararları, yayımlanmama esasına tabidir.

Parlamento kararlarının yürürlüğü hakkında ise genel bir düzenleyici hüküm bulunmamaktadır. İlgili Yönetmelik'te Resmi Gazete'de yayımlanması gerekli parlamento kararları ile ilgili olarak ne zaman yürürlüğe gireceklerine dair bir düzenleme bulunmamaktadır. Bunun tek istisnası, TBMM İçtüzüğü ve değişikliklerine dair parlamento kararlarıdır. Ayrıca, 1982 Anayasası'nın 85'inci maddesinde düzenlenen milletvekilliğinin düşmesi ve yasama dokunulmazlığının kaldırılması kararlarının, Anayasa Mahkemesine itiraz etme süresinin başlaması nedeniyle Resmi Gazete'de yayımlanmadan önce yürürlüğe gireceği anlaşılmaktadır. Ancak, bu üç karar dışında, ister Resmi Gazete'de yayımlanacağı düzenlensin isterse düzenlenmesin, parlamento kararlarının ne zaman yürürlüğe gireceği belirli değildir. Resmi Gazete'de TBMM Kararı başlığı altında yayımlanan parlamento kararları metninde bir yürürlük maddesi de bulunmamaktadır. O halde, gerek Resmi Gazete'de yayımlanan parlamento kararları hakkında gerekse Resmi Gazete'de yayımlanmayan parlamento kararları hak-

kinda bir yürürlük sorunu doğmaktadır. Parlamento kararlarının ne zaman yürürlüğe gireceği yani hukuki olarak bağlayıcılık kazanacağı sorununun çözülmesi hukuk devleti açısından önem arz etmektedir.

Bu makalede, öncelikle yukarıda belirtilen mevzuat çerçevesinde parlamento kararlarının yayımlanması usulü tartışılacaktır. Bu kapsamda, parlamento kararlarından hangilerinin yayımlanması gerektiği ve nasıl yayımlanacağı izah edilecektir. Sonraki bölümde ise parlamento kararlarının yürürlüğe girmesi konusu irdelenecektir. Bu konu ile ilgili olarak, Resmi Gazete’de yayımlanan parlamento kararları ile yayımlanmayan parlamento kararları arasında yürürlüğe girme usulü açısından bir farklılığın olup olmadığı tartışması yürütülecektir.

I. GENEL OLARAK PARLAMENTO KARARLARI

Yasama işlemleri, parlamentonun belirli bir hukuki sonuç doğurmak amacıyla ortaya koyduğu irade açıklamalarıdır ve çok çeşitli bir görünüm arz etmektedir. Yasama işlemleri, kural itibarıyla, TBMM Genel Kurulundan çıkmaktadır. TBMM Genel Kurulunun dışındaki komisyon, TBMM Başkanı veya TBMM Başkanlık Divanı gibi birimlerin işlemleri ise hazırlık mahiyetinde olan işlemler olarak değerlendirilmelidir¹. Ancak, TBMM Genel Kurulu dışındaki birimlerin bazı işlemlerinin hukuki sonuç doğurması nedeniyle yasama işlemi olarak adlandırılması gerekir. Örneğin, TBMM Dilekçe Komisyonu ve İnsan Hakları Komisyonu üyelerinden oluşan Karma Komisyon, kamu denetçilerini belirli adaylar arasından seçmektedir. Komisyonun bu kararı, TBMM Genel Kurulu tarafından onaylanmamaktadır. O halde, Karma Komisyonun bu kararı hukuki işlem doğurduğundan bir yasama işlemi olarak adlandırılmak zorundadır. Aynı şekilde, TBMM Başkanı veya Başkanlık Divanının parlamento çalışmaları sırasındaki bazı işlemlerini de yasama çalışmaları üzerinde hukuki sonuç doğurduğundan yasama işlemi olarak adlandırmak gerekir². Bunların dışında, doktrindeki birçok yazar tarafından TBMM Genel Kurulunun bilgisine sunulmakla hukuki sonuç doğuran işlemler, *bildirici yasama işlemleri* olarak adlandırılmaktadır³. Örneğin, 1982 Anayasası’nın 84’üncü maddesinin

¹ Şeref İba, “Türk Parlamento Hukukunda ‘Yasama İşlemi’ ve ‘Karar’ Kavramları”, *Anayasa ve Parlamento Üzerine İncelemeler*, ed. Şeref İba, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2010, s. 461.

² Sezgin Baş, *Türk Anayasa Hukukunda Yasama İşlemleri Teorisi ve Parlamento Kararları*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2016, s. 63.

³ Şeref İba, *Parlamento Hukuku*, Güncellenmiş 7. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020, s. 55, 56; Onur Çekiç, söz konusu işlemleri bildirici yasama işlemleri değil diğer (isimsiz) yasama işlemleri olarak adlandırmasına rağmen söz konusu işlemleri bir yasama işlemi türü kabul etmektedir. Onur Çekiç, “Türk Parlamento Hukukunda Yasama İşlemi Türleri ve Diğer (İsimsiz) Yasama Türleri”, *Yasama Dergisi*, 2009, S. 12, s. 123.

2'nci fıkrasına göre milletvekilliğinin kesin hüküm giyme veya kısıtlılık halinde düşmesi kararları, TBMM Genel Kuruluna sunulmasıyla hukuki sonuçlarını doğurur. Bu işlemler hiç şüphesiz ne kanundur ne de parlamento kararıdır. Zira, ilgili işlem hakkında TBMM Genel Kurulunda herhangi bir oylama yapılmamaktadır. Dolayısıyla, ortada parlamentonun bir irade açıklaması da bulunmamaktadır. O halde, bildirici yasama işlemleri her ne kadar yasama işlemleri arasında farklı bir niteliğe sahip olsa ve hukuki sonucun ortaya çıkması TBMM Genel Kuruluna bildirilmesi anına denk gelse de söz konusu işlemlerdeki irade parlamentonun iradesi değildir. Milletvekilinin düşmesi örneklerinde söz konusu irade parlamentonun değil, mahkemenin yani yargının ifadesidir⁴. Sonuç olarak, TBMM Genel Kurulunun bilgisine sunulmakla hukuki sonuç doğuran işlemlerin yasama işlemi olarak adlandırılmasına böyle bir itiraz ileri sürülebilir.

Kanunlar, istisnasız bir şekilde, Resmi Gazete'de yayımlanır ve yayımlanmadıkları sürece yürürlüğe giremez ve böylelikle kamusal anlamda bir bağlayıcılığa da sahip olamaz. Kanunların Resmi Gazete'de yayımlanması, kanunların yapım sürecinin bir parçası değildir. Yayımlanma, kanunların geçerlilik şartı değil, yürürlüğe girmesi yani bağlayıcılık kazanması şartıdır. Ancak, kanunlar hakkında geçerli olan bu değerlendirmeler, parlamento kararlarının doğası bakımından kural olarak onlara atfedilebilir değildir. Çünkü parlamento kararları ve kanunların tamamı TBMM Genel Kurulu tarafından kabul edilmekle birlikte, bu iki norm arasında bir dizi farklılık bulunur. Kanunlar genel, kişilik-dışı ve objektif nitelikte olan hukuki işlemlerdir. Ayrıca, vatandaşların hak ve hürriyetlerini etkileyen veya yükümlülük doğuran hukuki etkiye sahiptir. Parlamento kararları ise kural olarak parlamentonun iç yapısı ve çalışma düzeni ile ilgili olarak meydana getirilen işlemler olması yönüyle belirli bir somut durum hakkında çıkartılmaktadır. Kanunlar, ayrıntılı ve uzun bir yapım sürecine tabi iken parlamento kararlarının çoğunluğu basit bir yapım sürecine tabidir. Özellikle parlamentonun iç yapısı ve çalışma düzeni ile ilgili parlamento kararlarının çoğunluğu, komisyon kurulması ve görüşme yapılması gerekmesizin çıkartılır. Diğer bazı kararlar hakkında komisyon oluşturulurken, bazı kararlarda ise komisyon oluşturulmaksızın görüşme açıldıktan sonra oylama yapılır. Ayrıca, kararlar, kural olarak vatandaşların hak ve yükümlülüklerini etkileyen metinler değildir⁵. Ancak, vatandaşları etkileye-

⁴ Abbas Kılıç, *Türkiye'de Parlamento Kararlarının Hukuki Rejimi*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020, s. 159; Baş, 2016, s. 100.

⁵ İba, 2010, s. 469; Hasan Tahsin Fendoğlu, *Anayasa Hukuku*, 8. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020, s. 110; Parlamentonun üçüncü kişileri de etkileyebilecek iç işleyişe ilişkin kurallarının kanun ile alınması gerektiği görüşü hakkında bkz. Fahri Bakırcı vd., *Parlamento Hukukuna Giriş*, Lykeion Yayınları, Ankara, 2020, s. 21.

cek bazı istisnai kararlar da bulunmaktadır. Örneğin; savaş ilanı veya olağanüstü hal ilanının onaylanması veya reddedilmesi kararları, hiç şüphesiz vatandaşları veya ülkenin bütününe ilgilendiren parlamento kararları arasındadır⁶. Parlamento kararları, sonuç olarak, çoğu zaman parlamentonun iç yapısı ve çalışma düzenini ilgilendirmesi nedeniyle kanunlardan farklı yapım sürecine, yayımlanma ve yürürlüğe girme hükümlerine tabidir.

Parlamento kararlarının, kanunlar gibi Resmi Gazete’de yayımlanacağını ve dolayısıyla yürürlüğe gireceğini söylemek, parlamentonun çalışmaları sırasında aldığı kararların aniden uygulanmasını erteleyerek parlamento çalışmalarını akamete uğratabilir. Parlamento kararlarının, kanunlar gibi dışa dönük değil de içe dönük olan doğası, yayımlanma ve yürürlüğe girme hususlarında farklılaşmasına ve kendine özgü bir karaktere bürünmesine yol açmaktadır. Daha ötesi, parlamento kararları, meclisin iç yapısı ve çalışma düzenini konu edinmesi yönüyle TBMM’nin yönetsel bağımsızlık ilkesi uyarınca yaptığı ve münhasır yetki sahibi olduğu işlemlerdir⁷. Bu nedenle, kararlar, devlet başkanının ısdar/imza/onay işlemine tabi değildir. Dolayısıyla, Cumhurbaşkanının parlamento kararlarını geri gönderme sürecini işletmesi söz konusu olamaz⁸. Aksi taktirde, anayasal kuvvetler ayrılığı ilkesi ihlal edilir⁹.

II. PARLAMENTO KARARLARININ YAYIMLANMASI

1982 Anayasası’nda parlamento kararlarının Resmi Gazete’de yayımlanması zorunluluğu ile ilgili bir kural bulunmamaktadır. Anayasa’nın 151’inci maddesi, TBMM İçtüzüğü’nün Anayasa’ya aykırılığı hakkında Anayasa Mahkemesinde dava açma süresini Resmi Gazete’de yayımlanmasından itibaren 60 gün olarak belirtmektedir¹⁰. Anayasa’nın 85’inci maddesinde ise yasama doku-

⁶ Bu nedenle doktrinde bazı yazarlar tarafından parlamentonun bu konuda yapacağı işlemleri, parlamento kararları ile değil kanun ile yapması gerektiği savunulmuştur. Bkz. Zafer Gören, *Anayasa Hukuku*, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2015, s. 181.

⁷ Erdoğan Teziç, *Türk Parlamento Hukukunun Kaynakları ve İlgili Anayasa Mahkemesi Kararları*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1980, s. 25; Kılıç, 2020, s. 280.

⁸ Erdoğan Teziç, “Parlamento Kararı ve Kanun”, *Anayasa Yargısı Dergisi*, 1988, C. 5, s. 122-123.

⁹ Ergun Özbudun, “Parlamento Kararları ve Yasama Meclisi İçtüzüklerinin Yargısal Denetimi”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1979, C. 36, S. 1, s. 23; Kılıç, 2020, s. 280.

¹⁰ Anayasa’da İçtüzüğün yayımlanması zorunluluğu belirtilmemesine rağmen, dava açma süresinin Resmi Gazete’de yayımlanmakla başlaması nedeniyle İçtüzüklerin yayımlanmasının anayasal bir zorunluluk olduğu görüşü hakkında bkz. Özbudun, 1979, s. 23.

nulmazlığının kaldırılması ve milletvekilliğinin düşürülmesi kararlarına karşı Anayasa Mahkemesine 7 günlük itiraz hakkı süresinin, söz konusu kararların Resmi Gazete’de yayımlanmasından itibaren değil, TBMM Genel Kurulunda alınması tarihinden itibaren başlayacağı ifade edilmektedir. TBMM İçtüzüğü’nün 181’inci maddesinin son fıkrasında ise sadece TBMM İçtüzüğü ve değişikliklerinin Resmi Gazete’de yayımlanmakla yürürlüğe gireceği belirtilmektedir. Ayrıca, TBMM İçtüzüğü’nün, “Türkiye Büyük Millet Meclisi kararlarının yayımlanması ve yürürlüğe girmesi” kenar başlıklı 182’nci maddesinin birinci fıkrası, İçtüzük’te mevzu bahis edilen Başkanlık Divanı tarafından hazırlanan yönetmelikler ve düzenleyici kararların Resmi Gazete’de yayımlanmakla yürürlüğe gireceğini; ancak yürürlük tarihi olarak ileri bir tarihin de belirlenebileceğini düzenlemektedir. İkinci fıkra ise parlamento kararları ve Başkanlık Divanı kararlarından hangilerinin Resmi Gazete’de yayımlanacağını Başkanlık Divanınca hazırlanacak bir yönetmelikte belirtileceğini ifade etmektedir.

15 Temmuz 2018 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 10 sayılı Resmî Gazete Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 1322 sayılı Kanunların ve Nizamnamelerin Sureti Neşir ve İlanı ve Meriyet Tarihi Hakkında Kanunu ilga ederek Resmî Gazete’nin içeriği ile yayımlanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemiştir. Kararname’nin 4’üncü maddesinin birinci fıkrasının b bendinde, TBMM İçtüzüğü ve Başkanlık Divanınca Resmî Gazete’de yayımlanması istenen parlamento kararlarının Resmi Gazete’de yayımlanacağı belirtilmektedir. Aynı doğrultuda, 22 Kasım 2018 tarih ve 358 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile Resmi Gazete Hakkında Yönetmelik’in 8’inci maddesinin birinci fıkrasının b bendinde, TBMM İçtüzüğü ile söz konusu İçtüzük’te ve Başkanlık Divanınca yayımlanması öngörülen parlamento kararlarının Resmi Gazete’de yayımlanacağı ifade edilmektedir. Ayrıca, bu Kararname ve Yönetmelik hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür. Görüldüğü gibi 10 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, İçtüzük’te yayımlanması istenen ve TBMM Başkanlık Divanınca belirlenen parlamento kararlarının Resmi Gazete’de yayımlanacağını düzenlemektedir. Başkanlık Divanı ise TBMM İçtüzüğü’nün 182’nci maddesinin emri üzerine hangi parlamento kararlarının yayımlanması gerektiğini bir yönetmelik çıkartarak belirtmiştir.

TBMM Meclis Başkanlık Divanı tarafından hazırlanan yönetmelik, 1 Ekim 1989 tarih ve 20299 sayılı Resmi Gazete’de “Resmî Gazetede Yayımlanacak Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararları; Meclisin Yaptığı Seçimlerin Sonuçları; Başkanlık Divanı Kararları Hakkında Yönetmelik” başlığıyla yayımlanmıştır. Yönetmelik’in 3’üncü maddesinde parlamento kararlarından hangilerinin Resmi

Gazete’de yayımlanacağı belirtilmiştir. Bu parlamento kararları ve seçim sonuçları bir liste halinde sayılmıştır. Yönetmelik’in 3’üncü maddesi şöyledir:

“Resmi Gazetede yayımlanacak Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararları ile seçim sonuçları şunlardır.

A) TBMM Kararları:

- a) İçtüzükte değişiklik yapılmasına ilişkin karar.
- b) Kalkınma planlarına ilişkin karar.
- c) Kamu İktisadi Teşebbüslerinin denetimine ilişkin karar.
- d) Tatil ve ara verme kararı.
- e) Olağanüstü toplantı sonunda alınan, Meclis çalışmalarına devam kararı.
- f) Tatil ve ara verme sırasında çalışacak komisyonlara ilişkin karar.
- g) Seçimlerin yenilenmesi veya geriye bırakılması ve ara seçim kararı.
- h) Meclis Araştırması açılmasına ve Meclis Araştırması Komisyonunun çalışma sürelerine ilişkin karar.
- ı) Meclis Soruşturması açılmasına ve Meclis Soruşturması Komisyonunun çalışma süresine ilişkin karar.
- j) Yüce Divana sevke ilişkin karar.
- k) (16 Temmuz 2020 tarihli ve 38 sayılı Başkanlık Divanı Kararı ile değişik) Olağanüstü hal ilanı ile süre uzatımına ilişkin karar.
- l) (16 Temmuz 2020 tarihli ve 38 sayılı Başkanlık Divanı Kararı ile mülga)
- m) (16 Temmuz 2020 tarihli ve 38 sayılı Başkanlık Divanı Kararı ile mülga)
- n) Yasama Dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin karar.
- o) Üyeliğin düşmesine ilişkin karar.
- p) Kapalı oturum tutanaklarının yayımlanmasına ilişkin karar.
- r) Savaş hali ilanına ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin yabancı ülkelere gönderilmesine veya yabancı silahlı kuvvetlerin Türkiye’de bulunmasına izin verilmesine ilişkin karar.

B) TBMM Seçim Sonuçları:

- a) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı seçimi.
- b) (16 Temmuz 2020 tarihli ve 38 sayılı Başkanlık Divanı Kararı ile mülga)
- c) Başkanvekilleri, Katip Üyeler ve İdare Amirlerinin seçimi.
- d) Komisyonlara üye seçimi.
- e) (16 Temmuz 2020 tarihli ve 38 sayılı Başkanlık Divanı Kararı ile değişik) Anayasada ve kanunlarda öngözülen kadro, makam ve görevler için TBMM Genel Kurulu tarafından yapılan diğer seçimler.”

Yönetmelik'in 3'üncü maddesinde TBMM kararları ve seçim sonuçları şeklinde yapılan ayırım anlamsızdır. Zira, TBMM'nin belirli kurumlara yaptığı üye seçimleri de birer parlamento kararıdır. Ancak, TBMM Başkanlık Divanının bu ayrımı hâlâ sürdürdüğü görülmektedir. TBMM Başkanlık Divanı, bu Yönetmelik'te değişiklik yapılmasını öngören bir yönetmelik hazırlamıştır. 16 Temmuz 2020 tarih ve 38 sayılı Başkanlık Divanı Kararınca çıkarılan bu yönetmelik, 8 Ağustos 2020 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Bu yönetmelik, 2017 Anayasa değişikliğinin getirdiği hükümet sistemi değişikliğinden kaynaklı uyumu gerçekleştirmek amacıyla A bendinin k altbendindeki “sıkıyönetim” ibaresini, “Bakanlar Kuruluna güven kararını” belirten l altbendini ve “gensoru sonucunda Bakanlar Kurulunun veya bir bakanın düşürülmesine ilişkin kararı” belirten m altbendini ve son olarak “cumhurbaşkanı seçimi” belirten B bendinin b altbendini yürürlükten kaldırmıştır. B bendinin e altbendinde yer alan “Sayıştay Başkan ve üyelerinin seçimi” ibaresi, parlamentoya verilen RTÜK ve Anayasa Mahkemesi gibi kurumlara üye seçimi işleri dolayısıyla değiştirilmiştir. B bendinin e altbendi, “Anayasada ve kanunlarda öngörülen kadro, makam ve görevler için TBMM Genel Kurulu tarafından yapılan diğer seçimler” olarak değiştirilerek kapsayıcı bir şekilde düzenlenmiştir.

Yönetmelik'te yapılan son bir değişiklik ise Başkanlık Divanı işlemlerinden hangilerinin yayımlanması gerektiğini belirten 4'üncü maddenin değiştirilmesidir. Eski düzenlemeye göre kanunlar ve İçtüzük gereğince Başkanlık Divanınca çıkarılması öngörülen yönetmelikler ile Başkanlık Divanınca kabul edilen emniyet ve diğer kolluk hizmetlerine ilişkin düzenleyici kararlar Resmî Gazete'de yayımlanır. Yeni düzenleme ise Meclis Başkanlık Divanının yönetmelik ve düzenleyici kararlarının Resmi Gazete'de yayımlanacağını belirtmekle beraber,

bunlar dışında kalan işlem ve kararlardan hangilerinin yayımlanacağına Başkanlık Divanınca kararlaştırılabileceğini ifade etmiştir¹¹. Yönetmelik'in 6'ncı maddesinde bu Yönetmelik hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'nın yürütmeye belirttiği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, Yönetmelik gereğince şu parlamento kararları ve Başkanlık Divanı işlemlerinin Resmi Gazete'de yayımlanması gerekir:

- Yönetmelik'in 3'üncü maddesinin A bendinde sayılan parlamento kararları,
- Yönetmelik'in 3'üncü maddesinin B bendinde sayılan TBMM Genel Kurulu tarafından yapılan üye seçimine dair parlamento kararları,
- Başkanlık Divanı tarafından kabul edilen düzenleyici işlem ve kararlardan, Resmî Gazete'de yayımlanması kanunlarda veya TBMM İçtüzüğü'nde öngörülenler,
- TBMM Başkanlık Divanınca Resmî Gazete'de yayımlanması kararlaştırılan işlem ve kararlar (Başkanlık Divanı tarafından kabul edilen).

Sonuç olarak, parlamento kararları, TBMM Genel Kurulunda yapılan oylama neticesinde TBMM Başkanı'nın "kabul edilmiştir" ifadesiyle meydana gelmektedir. Mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere TBMM'de kararlaştırılan parlamento kararlarının tamamı Resmi Gazete'de yayımlanmaz. Bu parlamento kararlarından ve hangilerinin yayımlanacağı, Başkanlık Divanı tarafından çıkarılan yönetmelikte belirtilir. Böylelikle, parlamento kararlarının kural olarak yayımlanmama ilkesine tabi olduğu; yayımlanması istenen parlamento kararlarının Anayasa, kanun, İçtüzük veya ilgili yönetmelikte belirtilmesi gerektiği söylenebilir¹². O halde, bu parlamento kararlarının yayımlanması prosedürü nasıl gerçekleşmektedir?

Doktrinde bazı yazarlar, parlamento kararlarının cumhurbaşkanına yayımlanması için sunulmadıklarını ve TBMM Başkanı tarafından doğrudan Resmi Gazete'de yayımlandıklarını ileri sürmektedir¹³. Şeref İba, parlamento kararlarının

¹¹ MADDE 3 - Aynı Yönetmeliğin 4'üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 4 - Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı tarafından kabul edilen düzenleyici işlem ve kararlardan Resmî Gazete'de yayımlanması kanunlarda veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nde öngörülenler Resmî Gazete'de yayımlanır. Bunların dışında kalan işlem ve kararlardan hangisinin Resmî Gazete'de yayımlanacağına Başkanlık Divanı tarafından karar verilir."

¹² Baş, 2016, s. 182.

¹³ Osman Korkut Kanadoğlu - Ahmet Mert Duygun, *Anayasa Hukukunun Genel Esasları*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020, s. 378; Yavuz Atar, *Türk Anayasa Hukuku*, 13. Baskı, Seçkin

belirli durumlarda TBMM Başkanı'nın aracılığıyla "TBMM Kararı" başlığı altında doğrudan Resmi Gazete'de yayımlandığını belirtmektedir¹⁴. Kemal Gözler ise 10 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca Resmi Gazete'de yayımlanması gereken parlamento kararlarının Cumhurbaşkanlığına gönderileceğini ve Cumhurbaşkanı'nın, karar üzerinde herhangi bir işlem yapmadan onu yayımlayacağını ifade eder¹⁵. Kahan Onur Arslan ve Onur Çekiç, yayımlanması gerekli parlamento kararlarının Başbakanlığa (Cumhurbaşkanlığına), Cumhurbaşkanının imzasıyla değil TBMM Başkanı'nın imzasıyla gönderileceğini belirtir¹⁶.

Anayasa'nın 104'üncü maddesinin 5'inci fıkrasına göre Cumhurbaşkanına sadece kanunları yayımlama görev ve yetkisi verilmiştir. Parlamento kararlarını yayımlama yetkisi, Cumhurbaşkanına verilmemiştir. Parlamento kararları, yazarların da belirttiği gibi, Cumhurbaşkanının onay/imza/ısdar prosedürüne tabi değildir. Dolayısıyla, Cumhurbaşkanının parlamento kararları üzerinde yapacağı herhangi bir işlem yoktur. Yasama işlemlerinin yapım süreci TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilmekle tamamladıklarından ve böylelikle yasama fonksiyonu sona erdiğinden, Resmi Gazete'nin yayımlanması idari nitelikte bir işlem olarak kabul edilir ve 10 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 2'nci fıkrası Resmi Gazete'nin Cumhurbaşkanlığına yayımlanacağını düzenler¹⁷. Ayrıca, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 7'nci maddesinde Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığına bağlı Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğünün görevleri arasında Resmi Gazete'nin yayımlanmasını sağlamak olduğu belirtilmiştir. Resmi Gazete Hakkında Yönetmelik'in 5'inci maddesi de Resmi Gazete'nin internet ortamında Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanacağını belirtir. Dolayısıyla, TBMM Başkanı, ne parlamento kararını ne de Başkanlık Divanı karar ve düzenleyici işlemlerini doğrudan kendisi yayımlayamaz. Yazarların, "kararların TBMM Başkanı tarafından doğrudan Resmi Gazete'de yayımlanacağı" ifadesi, kararların Cumhurbaşkanına onay/imza/ısdar için gönderilmeyeceğinin ima edilmesi amacıyla kullanılmışsa

Yayıncılık, Ankara, 2019, s. 213-215; İrfan Neziroğlu, *Türk Parlamento Hukukunun Temel Kavramları*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2008, s. 256; Erdal Abdülhakimoğulları, "Türk Anayasa Hukukunda Parlamento (Meclis) Kararlarının Yargısal Denetimi Sorunu", *Yasama Dergisi*, 2007, S. 5, s. 11-12.

¹⁴ İba, 2010, s. 478.

¹⁵ Kemal Gözler, *Türk Anayasa Hukuku*, 3. Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa, 2019, s. 645.

¹⁶ Kahan Onur Arslan, *Türk Parlamento Hukuku*, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014, s. 140; Çekiç, 2009, s. 121.

¹⁷ ErdoğanTeziç, *Anayasa Hukuku*, 17. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 2014, s. 55.

doğrudur. Ancak, bu ifadeler, TBMM Başkanı'nın, kararları, yürütme organının aracılığı olmaksızın doğrudan kendi makamı tarafından Resmi Gazete'de yayımlayacağını anlatmak için kullanılmışsa yanlıştır. Parlamento kararlarının yayımlanması hususunu açıklığa kavuşturduktan sonra yürürlüğe girmesi konusuna geçebiliriz.

III. PARLAMENTO KARARLARININ YÜRÜRLÜĞE GİRMESİ

Anayasa veya İçtüzük'te parlamento kararlarının ne zaman yürürlüğe gireceğine dair bir düzenleme bulunmamaktadır. TBMM İçtüzüğü'nde, sadece, TBMM İçtüzüğü ve değişikliklerine ilişkin parlamento kararlarının Resmi Gazete'de yayımlanmakla yürürlüğe gireceği belirtilmektedir. Nitekim, TBMM içtüzüğü, diğer parlamento kararlarından farklı olarak kural-işlem niteliğinde bir düzenleyici işlemdir. Parlamento kararlarının yürürlüğe girmesi hususunu tartışırken Resmi Gazete'de yayımlanan ve yayımlanmayan parlamento kararları arasında bir ayırım yapmalıyız. Resmi Gazete'de yayımlanmayan parlamento kararlarının TBMM Genel Kurulunda kabul edildiği anda uygulanabilir hale geldiğini açıklıkla söyleyebiliriz. Çünkü, bu kararların neredeyse tamamı parlamentonun çalışma düzenine ve iç yapısına yönelik olarak alınan veya parlamento çalışmaları sırasında derhal uygulanması gereken işlemlerdir. TBMM Genel Kurulunda yapılan oylama sonucunun (parlamento kararının) TBMM Tutanak Dergisi'nde yayımlanması ise kararların bir kurucu işlemi değildir; aksine, kararların kamuoyuna duyurulmasını sağlayan bildirici bir işlevi yerine getirmektedir¹⁸. Böylelikle, parlamento kararlarının vatandaşlara duyurulması ve aleniyet kazanması problemi de çözülmüş olmaktadır. Ancak, Resmi Gazete'de yayımlanan parlamento kararlarının, Resmi Gazete'de yayımlandıkları an mı yoksa TBMM Genel Kurulunda kabul edildiği an mı yürürlüğe gireceği açık değildir. Çünkü, bu hususu düzenleyen bir kural mevzuatta yer almamaktadır. Ayrıca, Resmi Gazete'de yayımlanan parlamento kararlarının metnine bakıldığında kimin tarafından yürütüleceğine veya ne zaman yürürlüğe gireceğine dair bir ifade bulunmamaktadır¹⁹. Parlamento kararının metninde sadece kararın adı, numarası, tarihi ve hangi birleşimde alındığı bilgileri mevcuttur.

¹⁸ Kılıç, 2020, s. 211.

¹⁹ 30 Nisan 2021 CUMA

TBMM KARARI

ANAYASA VE ADALET KOMİSYONLARI ÜYELERİNDEN KURULU KARMA KOMİSYONUN TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNİN ARAVERMESİ SIRASINDA ÇALIŞABİLMESİNE İLİŞKİN KARAR

Şeref İba, parlamento kararları metinlerinde yürürlük hükmü bulunmadığını; dolayısıyla kararların Resmi Gazete’de yayımlandıkları tarihte değil, TBMM Genel Kurulu’nda kabul edildikleri tarihte yürürlüğe gireceğini belirtir²⁰. Benzer şekilde, Abbas Kılıç, kural itibarıyla parlamento işlemlerinin Resmi Gazete ile vatandaşlara duyurulduğunu, bu sayede aleniyet ve bağlayıcılık kazandığını; ancak bu hükmün, parlamento kararlarının birel işlem niteliğinde olması ve Resmi Gazete’de yayımlanan parlamento kararları metninde yürürlük ifadesi bulunmaması nedeniyle kararların TBMM Genel Kurulunda kabul edildiği anda yürürlüğe gireceğini ileri sürer²¹. Bunun tek istisnası olarak içtüzük metni ve değişikliklerine dair parlamento kararları gösterilmiştir.

15 Temmuz 2018 tarih ve 10 sayılı Resmi Gazete Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 4’üncü maddesinin birinci fıkrasının b bendinde, TBMM İçtüzüğü ve Başkanlık Divanınca Resmî Gazete’de yayımlanması istenen parlamento kararlarının Resmi Gazete’de yayımlanacağı belirtilmiştir. Bu Kararname’nin “mevzuatın yürürlüğe girmesi” başlıklı 7’nci maddesi ise kanunlar, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ve yönetmelikler ile diğer düzenlemelerin, ayrıca bir yürürlük tarihi belirtilmemişse Resmî Gazete’de yayımlandığı gün yürürlüğe gireceğini belirtmektedir. Kanaatimizce, bu kuraldan hareketle Resmi Gazete’de yayımlanan bütün işlem ve kararların yayımlanmakla yürürlüğe gireceği çıkarımı yapılamaz. Ayrıca, “diğer düzenlemeler” ifadesinin, parlamento kararlarını da kapsayıp kapsamadığı açık değildir. Kararname’nin 7’nci maddesinin ç bendi, Cumhurbaşkanlığınca Resmi Gazete’de yayımlanması uygun görülen karar ve genelgelerin de Resmi Gazete’de yayımlanacağını belirtmektedir. Anayasa ve kanunlarda Resmi Gazete’de yayımlanacağı belirtilen Cumhurbaşkanlığı karar ve genelgelerinin, Resmi Gazete’de yayımlanmakla yürürlüğe gireceği tartışmasızdır. Tartışmalı olan, Cumhurbaşkanının yayımlanmasını uygun gördüğü karar ve genelgelerin Resmi Gazete’de yayımlanmakla yürürlüğe girip girmeyeceğidir. Kanaatimizce, Cumhurbaşkanının bütün karar ve genelgelerinin Resmi Gazete’de yayımlanmayacağı açık olduğundan, Cumhurbaşkanının takdiri üzerine yayımlanacağı belirtilen karar ve genelgelerin yayımlanmakla yürür-

Karar No: 1284**Karar Tarihi: 28.04.2021**

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin aravermede bulunduğu sürede de çalışabilmesine, Genel Kurulun 28.04.2021 tarihli 79’uncu Birleşiminde karar verilmiştir.

²⁰ İba, 2010, s. 478;

²¹ Kılıç, 2020, s. 286.

lûğe gireceği ileri sürülemez. Cumhurbaşkanının takdiri üzerine yayımlanan hukuki işlemlerin yürürlüğe girmesi, ilgililere tebliğ veya ilan ile de gerçekleşebilir²². Diğer bir deyişle, Resmi Gazete’de yayımlanan işlem ve kararlardan bazıları, Resmi Gazete’de yayımlanmadan önce de başka usullerle yürürlüğe girmiş olabilir. Bunların Resmi Gazete’de yayımlanması, sadece bir aleniyet ve kamuoyuna duyuru işlevi görebilir. Nitekim Cumhurbaşkanının buradaki yayımlamaya karar verme yetkisi bağıli yetki değıil, bir takdir yetkisidir²³. Takdir yetksinin ölçütü ise kendisinin gördüğü lüzumdur.

Bir diğler örnek olarak Başkanlık Divanı kararları verilebilir. Başkanlık Divanının 23 Haziran 1989 tarih ve 40 sayılı Yönetmeliğı’nin 4’üncü maddesine göre İçtüzük ve kanunlarda yayımlanacağı belirtilen TBMM Başkanlık Divanı yönetmelikleri ve düzenleyici kararları dışında Başkanlık Divanınca kararlaştırılan işlem ve kararlar da Resmi Gazete’de yayımlanır. Başkanlık Divanının gördüğü lüzum üzerine yayımlanan bir karar veya işlemin Resmi Gazete’de yayımlanmakla yürürlüğe gireceğini kabul etmek, yayımlanmayan karar veya işlemler ile farklı bir hukuki rejim (yürürlük açısından) ortaya koyacaktır. Hukuk düzeninin Başkanlık Divanının göreceğı lüzuma sonuç bağlaması, hukuk mantığı açısından doğru değıildir. Başka bir örnek olarak, Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuru kararları verilebilir. Anayasa Mahkemesi’nin Resmi Gazete’de yayımlanmasını uygun bulduğı bireysel başvuru kararları da kendi takdirine bağıli olarak yayımlanmasını istediğı kararlardan oluşmaktadır. Anayasa Mahkemesine göre bireysel başvuru kararının hukuki sonuç doğurması, Resmi Gazete’de yayımlandığı tarihte değıil; onun tebliğı veya gönderilmesi anında meydana gelmektedir²⁴.

Resmi Gazete’de yayımlanacağı belirtilen parlamento kararlarına baktığımızda ise bu kararlardan bazılarının yayımlanmadan önce yürürlüğe girdiğı görölmektedir. Örneğın, yasama dokunulmazlığının kaldırılması ve üyeliğın düşmesine ilişkin kararların Resmi Gazete’de yayımlanacağı ifade edilmesine rağmen kararların iptali amacıyla Anayasa Mahkemesine başvuru süresi, Resmi Gazete’de yayımlanma ile başlamaz. 1982 Anayasası’nın 85’inci maddesine

²² Kemal Gözler, *Hukuka Giriş*, 10. Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa, 2013, s. 241.

²³ Resmî Gazete’de yayımlanacağı açıkça mevzuatta belirlenemeyen Cumhurbaşkanı kararlardan hangilerinin yayımlanacağı, Cumhurbaşkanının takdir yetkisine bağılidir. Şeref İba - Yasin Söyler, “Yeni Hükümet Sisteminde Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Cumhurbaşkanı Kararının Nitelik Farkı ve Hukuki Sonuçları”, *Anayasa Yargısı*, 2019, C. 36, S. 1, s. 218.

²⁴ Abdurrahman Eren, *Anayasa Hukuku Dersleri*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020, s. 1155.

göre milletvekilleri, TBMM Genel Kurulu kararının alındığı tarihten başlayarak itiraz için yedi gün içerisinde Mahkemeye başvurabilirler. Hukuken geçerli olmayan yani milletvekillerine etki etmeyen bir işleme karşı Anayasa Mahkemesine başvurulamayacağına göre, bu iki parlamento kararının TBMM Genel Kurulunda kabul edildiği anda yürürlüğe girdiğini kabul etmek gerekir. O halde, yayımlanacağı belirtilen bu iki parlamento kararının Resmi Gazete’de yayımlanması, dava koşulu ve yürürlük koşulu işlevinin yerine getirildiğini değil, aleniyet ve kamuoyuna duyurma işlevinin sağlandığını göstermektedir. Bunlar dışındaki Resmi Gazete’de yayımlanacağı belirtilen parlamento kararları hakkında bir hüküm yoktur. Örneğin, bu kararlardan komisyon üyelerinin belirlenmesi veya meclis araştırması açılması kararlarını gözönüne alalım. Bu kararlar, Resmi Gazete’de yayımlanmakla birlikte kural işlem ve düzenleyici işlem gibi bir yürürlük ve yürütme maddesine sahip değildir²⁵. Dolayısıyla, parlamento kararlarının genel olarak TBMM Genel Kurulunda kabul edildiği anda oluştuğunu ve bağlayıcılık kazandığını kabul etmek gerekir²⁶. Resmi Gazete’de yayımlanma gerekliliğini, önemli parlamento kararlarının kamuya duyurulması işlevinin yerine getirilmesi şeklinde düşünmek gerekir.

Sonuç olarak, sadece İktüzük metni ve değişikliklerinin yayımlanmakla yürürlüğe gireceğini, bunun dışındaki parlamento kararlarının TBMM Genel Kurulunda kabul edildiği anda bağlayıcılık kazanacağını ileri sürebiliriz. Yönetmelik gereğince yayımlanması gereken parlamento kararları hakkında dahi TBMM Genel Kurulunda kabul edildiği anda yürürlüğe gireceğini; Resmi Gazete’de yayımlanmanın ise kamuoyuna duyurma ve aleniyeti sağlama işlevini yerine getirdiğini söyleyebiliriz.

SONUÇ

Parlamento kararlarının kural olarak Resmi Gazete’de yayımlanmaması esastır. Parlamento kararlarından hangilerinin Resmi Gazete’de yayımlanacağı Başkanlık Divanının 23 Haziran 1989 tarih ve 40 sayılı Yönetmelik’te belirtilmiştir. Bu Yönetmelik’te, 2017 Anayasa Değişikliği ile getirilen yeni hükümet sisteminde uyum sağlamak ve TBMM’nin yeni kararlarının da dahil edilmesi amacıyla 16 temmuz 2020 tarih ve 38 sayılı Başkanlık Divanı Kararı ile değişiklik yapılmıştır. Böylelikle parlamento kararlarından hangilerinin Resmi Gazete’de yayımla-

²⁵ Kılıç, 2020, s. 286.

²⁶ Baş, 2016, s. 179, 180.

nacağına dair güncel mevzuat belirlenmiştir. Sonuç olarak, Yönetmelik gereğince şu parlamento kararlarının Resmi Gazete’de yayımlanması gerekir:

- Yönetmelik’in 3’üncü maddesinin A bendinde sayılan parlamento kararları,
- Yönetmelik’in 3’üncü maddesinin B bendinde sayılan TBMM Genel Kurulu tarafından yapılan üye seçimine dair parlamento kararları,

Resmi Gazete’de yayımlanmayan parlamento kararları, TBMM Genel Kurulunda kabul edilmekle uygulanabilir hale gelmekte, diğer bir deyişle, yürürlüğe girmektedir. Parlamento kararlarının çoğunlukla TBMM’nin iç yapısı ve çalışma düzeni ile ilgili olması, derhal uygulanmasını gerektirmektedir. Parlamento çalışmalarına yönelik birçok kararın Resmi Gazete’de yayımlanmasıyla yürürlüğe girmesini beklemek, parlamento çalışmalarını aksatabilir, hatta duraklatılabilir. Asıl problem, Resmi Gazete’de yayımlanacağı öngörülen parlamento kararlarının ne zaman yürürlüğe gireceğine dairdir. TBMM İçtüzüğü ve değişiklikleri dışında Resmi Gazete’de yayımlanması gerekli parlamento kararlarının yürürlüğü belirtilmemiştir. Ayrıca, Resmi Gazete’de yayımlanan parlamento kararlarının metinlerine baktığımızda parlamento kararının adı, karar numarası, tarihi ve hangi birleşimde alındığı bilgisinin dışında bir husus bulunmamaktadır. Diğer bir deyişle, kararın ne zaman yürürlüğe gireceği ve kim tarafından yürütüleceğine dair bir hüküm bulunmamaktadır. Parlamento kararlarının hukuki niteliği dikkate alındığında Resmi Gazete’de yayımlanması gerekli kararların da TBMM Genel Kurulunda kabul edildiği anda yürürlüğe gireceğini kabul etmek gerekir.

KAYNAKÇA

- ABDULHAKİMOĞULLARI, Erdal, "Türk Anayasa Hukukunda Parlamento (Meclis) Kararlarının Yargısal Denetimi Sorunu", *Yasama Dergisi*, 2007, S. 5, ss. 5-26.
- ARSLAN, Kahan Onur, *Türk Parlamento Hukuku*, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014.
- ATAR, Yavuz, *Türk Anayasa Hukuku*, 13. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- BAKIRCI, Fahri vd., *Parlamento Hukukuna Giriş*, Lykeion Yayınları, Ankara, 2020.
- BAŞ, Sezgin, *Türk Anayasa Hukukunda Yasama İşlemleri Teorisi ve Parlamento Kararları*, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2016.
- ÇEKİÇ, Onur, "Türk Parlamento Hukukunda Yasama İşlemi Türleri ve Diğer (İsimsiz) Yasama Türleri", *Yasama Dergisi*, 2009, S. 12, ss. 107-135.
- EREN, Abdurrahman, *Anayasa Hukuku Dersleri*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020.
- FENDOĞLU, Hasan Tahsin, *Anayasa Hukuku*, 8. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2020.
- GÖREN, Zafer, *Anayasa Hukuku*, 2. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2015.
- GÖZLER, Kemal, *Hukuka Giriş*, 10. Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa, 2013.
- GÖZLER, Kemal, *Türk Anayasa Hukuku*, 3. Baskı, Ekin Yayınevi, Bursa, 2019.
- İBA, Şeref, "Türk Parlamento Hukukunda 'Yasama İşlemi' ve 'Karar' Kavramları", *Anayasa ve Parlamento Üzerine İncelemeler*, ed. Şeref İba, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2010, ss. 457-481.
- İBA, Şeref - Söyler, Yasin, "Yeni Hükümet Sisteminde Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Cumhurbaşkanı Kararının Nitelik Farkı ve Hukuki Sonuçları", *Anayasa Yargısı*, 2019, C. 36, S. 1, ss. 195-223.
- İBA, Şeref, *Parlamento Hukuku*, Güncellenmiş 7. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020.
- KANADOĞLU, Osman Korkut - Duygun, Ahmet Mert, *Anayasa Hukukunun Genel Esasları*, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.
- KILIÇ, Abbas, *Türkiye'de Parlamento Kararlarının Hukuki Rejimi*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.
- NEZİROĞLU, İrfan, *Türk Parlamento Hukukunun Temel Kavramları*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2008.
- ÖZBUDUN, Ergun, "Parlamento Kararları ve Yasama Meclisi İçtüzüklerinin Yargısal Denetimi", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1979, C. 36, S. 1, ss. 3-27.
- TEZİÇ, Erdoğan, *Türk Parlamento Hukukunun Kaynakları ve İlgili Anayasa Mahkemesi Kararları*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1980.
- TEZİÇ, Erdoğan, "Parlamento Kararı ve Kanun", *Anayasa Yargısı Dergisi*, 1988, C. 5, ss. 121-130.
- TEZİÇ, Erdoğan, *Anayasa Hukuku*, 17. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 2014.